Kis-Czell, 1900 II. evfolyam. 22. szám. Vasárnap, május 27.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSAG

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. — fil.
Fél évre . . . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „

Szerkesztővel értekezhetni: kedden, szerdán, és csütörtökön

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmathi-tér 76. szám. Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem rétetnek.

Az állami munkásbiztositás.

A szocriális kerdes megoldására én arkánumot nem keresek. Azt tartom, hogyha a törvényhozás alkotásaiban, a kormány és a hatóságok részéről a törvények alkalmazásaiban e társadalom tevékenységének minden vonalán az igazságos czél mellett azzal egyenlő mértékben mindig ott lesz és mindig erveryesül az emberszeretet, melyet a szegény ember megért, vagy ha meg nem érti, de kiérzi: ez a magyar speciál is bajok megoldása és orvoslása. DARÁNYI.

Gondolkodjunk kissé e tömör mondatok fölött, okosabb és őszintébb mondás ritkán hangzik el illetékes ajkakról. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter mondotta e szavakat azon az ánkéton, mely összeült, hogy tanácskozzék a munkásbiztositás törvényjavaslata fölött. A munkásbiztositás ha létesül és ha ugy szervezik és igazgatják, hogy beválik és a nép befogadja egyike lesz az uj század legjelentősebb alkotásainak. Azokról a százezrekről és millijókról történik biztos gondoskodás, akiknek alig adatott egyébb a testüknél s a lelküknél, akik, éppen ugy mint ősapáink évszázadokon keresztül, ugy éltek meg, mint a mezők lilioma. Ez az óriási tömeg kezd Európaszerte öntudatra ébredni s már évtizedek óta néz farkasszemet a birtokos társadalommal, permanenczióba tartja őt, mert kitudhatja, mikor fajul az elvek harcza lázadássá. Nem is olyan régen részünk is volt már az alföldön néhány parasztlázadásban.

A munkásbiztositás törvénye, ha az jó lesz és jól hajtják végre, leszereli a proletárok mozgalmát. Gyönyörü intézmenynek készül. Mert ime azt mondta Darányi a szaktanácskozmányon, hogy emberszeretettel lehet csak megoldani a szocziális kérdést, emberszeretettel, melyet a föld népe ha nem is ért meg, de kiérzi.

Ez a szellem vonul végig a munkásbiztositás tervezetén és ezért bizunk benne, hogy életképes lesz, mert a nép befogadja Semmi bürokratizmus, semmi hivatalos és tekintélyes fontoskodás, semmi okoskodás ne legyen abban a törvényben. Egyszerü legyen, rövid és biztositsa a legmesszebbre menő közvetlenséget a néppel való érintkezésben. Mert csak igy érti meg a nép, ufely minden ujtól; bármilyen hasznos intézmény legyen is az, idegenkedik.

A tervezet szerint 20 fillérnyi heti járulékon alapszik a munkásbiztositás. Ezekből a 20 filérekből gyógyittatják, ha beteg, segélyezik, ha munkaképtelen a munkás és támogatják a családot, ha meghal a kenyérkereső.

E czélból egy országos pénztár fog létesülni, melynek mindenütt lesznek fiókjái, esesleg lehetséges az is, hogy az országos pénztár teendőit beo'vasztják a közigazgatásba. Ezt az utóbbi módot nem találjuk szerencsésnek. A népnek nincs tulságos bizalma a közigazgatás funkczionárisaihoz. Sokkal helyesebbnek tartanók, ha országos pénztár és fiókjait nem illesztik bele a közigazgatás gépezetébe, hanem ettől teljesen függetlenül kezelik.

A munkásbiztositás intézményébe való belépés nem kötelező: ez is egyik sarkalatos tétele a tervezetnek és igen óhajtandó, hogy sem szakbizottságok, sem a törvényhozás ettől el ne térjen. Mert amit nem muszáj megtenni, azt szivesebben teszi meg a magyar, mint amit ráparancsolnak birság és végrehajtás ellenében. Első sorban humanitárius intézmény a munkásbiztositás és igy egészen más szempontok alá kell esnie, mint az adózás vagy a katonai szolgálat.

Az intézmény részére évi államsegély van kilátásba helyezve, az első évben valami 100000 korona. Hát ez nem valami sok, de valószinü s mi bizunk is benne, hogy ezt az államsegélyt jóval fel fogják emelni. Megjegyzni kivánjuk, hogy igen nagy áldozatokat az államtól nem várhatunk, de ne is várjunk már azért sem, mert csakis abban az esetben fog prosperálni a munkásbiztositás intézménye, ha teljesen a maga erejéből tartja fenn magát.

A tervezet szerint a munkások heti 20 fillérein kivül a munkaadók és a birtokosok is hozzájárulnak a biztositás bevételének gyarapodásához. S mig a munkást

---

TÁRCZA.

Kenderesi Magda.

Irta: Szentmiklósi József

Régen történt, de ma is ugy emlékszem, mintha tegnap esett volna.

Hej! jobb idők voltak azok, sürübb volt a garas — kevesebb a porczió. Más idok járnak, forditott világ van ma; a garas ritkább lett — az adó meg mindig több, hordaná el a kánya.

Régen történt biz a, nem is emlékezném nám minden este a malom kutnál felvégesi lányok piros ajakáról bús dallamra felhangzani a Kenderesi Magda gyászos történetet, forró hű szerelmét, siralmas végzetét.

Én még emlékszem rá sugár termetére, parázsas szemére, meggy piros ajkára Bolondult utánna három vármegyének java — fiata ja. Édes apja, Kenderesi Miklós uram buszke is volt rája, egyetlen lányára, édes magzatjára; sokszor emlegette, hogy nincsen a királynak annyi éke-kincse amiért cserélne. Nem is szorult rája Van egy 60 köblös földje a határban, szőlője, meg kertje, csinos kis tanyája; a faluban a templomutczaban zöld zsalugáteres szép zsindelyes háza és mindenekfelett legkedvesebb volt neki a leánya. Nem is volt módosabb ember a faluban, mint Kenderesi Miklós gazda, de rátartóbb sc.

A feleségét régen sirba tette, de nem házasodott ujra, félt, hogy nem jól bánna Magdával az uj asszony; meg nem akart türni a portáján Megis mindig épittetett, mint akinek kicsi a háza nem fér el benne; vagy vár valakit.

Várt is, varta Kenderesi Miklós uram az uj vőt, annak épittetett urasabb házat, magasabbat, divatosat. Mert uri ember lesz az uj vő, nadrágos ember másként el nem nyeri a Kenderesi Magda kezét. Holmi paraszt legénynek felkopik attól az álla; álmában se merjen arról ábrándozni, hogy Kenderesi veje lesz. Igy sülte-főzte ki leg uram és le'ki szemeivel már látta is az uj vőt, Bérczi Kálmánt a falu pennáját.

Afféle kurta nemes volt a megáhitott vőnek való, különben pedig segédjegyző a falu házán. Csapta a szelet Kenderesi Magdának amugy gavallérosan, (gazd' uram biztatta) de Isten tudja nem akart foganatja lenni, nem huzott hozzá a a leány szive, éppenséggel nem. Kenderesi Miklós uram avval biztatta magát, hogy majd összeszoknak, de bizony nagyot nézett, mikor Kenderesi Magda szemébe vágta a nadrágos kérőnek hogy akármilyen kényes-fényes, biz ő ki nem állhatja az urfit és ő utána ne járjon, ugyis tudja, hogy csak a pénziért szereti.

Késő volt már, Davaroson széltébe beszélnek, hogy a fiatal jegyzőségéd elveszi a gazdag parasztleányt.

Tudta azt már minden veréb, Farkas Jóskának is megkellett tudni, vagy akarta, vagy se. Nem is csinált belőle sok teketóriát, felvette a piros pitykés lajbit, meg az ünneplő ujasát, fejébe nyomta a kalpagot és beállitott Kenderesi Miklós uram curiájára.

— Adjon Isten!

— Fogadj Isten, Jóska mi jaratban vagy, mi jót hoztal?

mi dologba járok, ha jó szivvel lesz irántam és meghallgatja, válaszolt Jóska.

— No csak szaporán!

— Hallja meg hát gazd' uram, hogy mivégből jöttem, nem másért, minthogy feleségül kérjem Magdat.

De mar erre Kenderesi uramat elfutotta az epe és csak nehezen tudta magát visszatartani; hogy ki ne dobja az alkalmatlan kérőt, küzdött magaval, nem tudta megtalalni a helyes választ; végre is azzal vagott vissza:

— Halod-e öcsém! Eridj haza, fekudj le, ha részeg vagy és tudd meg, hogy Kenderesi Miklós gazda nem adja szóga embernek a leányat.

Lángvörös lett a Farkas Jóska arcza, tüzbe égett a hat fordult, az ajtó felé tartott; kiméněbe meg nem

nem kötelezi, a belépés, addig a tervezet értelmében egy birtokos s egy munkaadó sem vonhatja ki magát az anyagi kötelezettség alól, melyet a munkásainak biztositására ráró. S igy is van az rendjén.

Lényeges és az uj intézmény népszerüsitésében nagyban hozzájárul, a tervezetnek azon része, mely az országos pénztároknak, de még a fiókoknak is messzemenő autonomiát biztosit. S ezeket az autonomikus jogokat azok fogják gyakorolni, akik az intézményt fentartják: a munkások és a birtokosok. Igy kerül egymás mellé a zöld asztalnál a gazda és a cseléd, a munkaadó és a munkás, az ur és a szolga.

Az óriási jelentőségü törvényjavaslat, lehet, hogy még az idén törvénynyé válik. Ha jól megcsináljuk a törvényt, az korszakalkotó lesz.

— Hol lennénk ma, igy szólt a miniszter az ánkéton — ha ezt a törvényt már 50 év előtt elfogadtuk volna?!

Ez a mondás világos bizonyitéka annak, mily sokat vár a miniszter a munkásbiztositástól. Mi is sokat várunk s velünk együtt mindenki, aki a haza és az isten adta nép sorsa iránt érdeklődik.

A Ludovika Akadémia panasza.

— Felhivás. —

Régóta hangzik már a keserü panasz, hogy a magyar ifjuság idegenkedik a hadi pályától s hogy inkább bolyong olcsó eredmények lidérczfénye után, inkább tolul seregestül olyan pályákra, hol alárendelt állásért is könyörögnie, magának és családjának később nyomorognia kell, hogysem a hadi pályát választaná, mely a legegyenesebben s leggyorsabban czélhoz segit, a legfényesebb ma is s a legtöbb dicsőséget nyujthatja. Mig más nemzet előkelő fiatalsága ott szolgál az ő hadseregében, a mi fiatalságunk a katonai pályától teljesen idegen. Mig van ma is hadsereg, hol bizonyos osztályokát kizárnak a tiszti rendfokozatból s csak nemesekkel töltik be, addig nálunk nemzetünk java az őscsaládok, a hősök ivadékainak sarjadékai, a nemzet értelmisége zömének ifjai a katonai pályától irtóznak, s a müveltebb ifjuság másképen megélni nem tudván, seregestül tolul csekély hivatalok felé, pedig a hadi pályán ezrekre menő tisztség készen áll a pályázónak s minden esetre biztosabb kenyeret s állást ad, mint az időnként választás alá eső állások és ad legalább is annyit a megélhetésre, mint egy irodai, vasuti, postai másodrendü szolgálat, mely felé most annyira tolul a reményteljes magyar ifjuság.

Elvitázhatlan tény, mert a statisztika bizonyitja, hogy a mig a hivatalnoki állásokért a magyar ifjak 53 százaléka pályázik, addig a katonai pályát csak minden 50 edik választja.

Ezért van azután, hogy a magyar nemzet, mely a monarchia közös és kölcsönös védelmének szervéhez, a közös hadsereg fentartásához évenkint 42 százalék véradóval járul, a hadsereg vezető elemei között csak alig 10 százalékkal van képviselve.

Valóban szomoru dolog, hogy nemzetünk, mely geniuszának megfelelő hadszervezettel, hadakozással és harczi erényekkel tartotta fenn magát annyi évszázadon át, a hon védelmének kötelességét elhanyagolja akkor, mikor a vén Európának nagyhatalmai, világrengető események bekövetkeztét várván, körü'ötte talpig fegyverben állanak.

Az általános védelmi kötelezettség behozatala óta is immár egy emberöltő telt el, ujabb nemzedék nőt a régi helyén s az intézmény a nemzet szivében gyökeret még nem verhetett; a magyar elem a hadsereg vezérletében még mindig nem foglalta el azt a teret mely őt a véradó arányában megilleti. Pedig a mostani viszonyok között a hadi pályától való idegenkedés egyértelmü az öngyilkossággal.

Jól lehet a törvényhozás bölcsesége felismerte a helyzetet s az általános védelmi kötelezettség törvénybe igtatásával, valamint a katonai nevelő és képzőintézetek felállitásával módot nyujtott arra, hogy fegyveres erőnk szám és erő tekintetében a nagyhatalmak haderejével szemben helyét megálhassa, de fájdalom, a nemzet zöme élén a főranguakkal, a védelem kötelességét át nem érzi s a helyett, hogy egymással karöltve a nagy elv megvalósitásához tettel, eszközzel hozzájárulnának, azt előbbre segitenék: nem gyámolitják, sőt mi több, iránta érdeklődést sem tanusitanak.

Ha valóban az volt az ok, mivel a katonai pályától való idegenkedést eddig mentege ték: hogy a magyar ifjuság azért kerüli a katonai pályát, mert rálépve nemzetiségét kell feláldoznia, az 1897. évi XXIII. törvényczikk megszüntette ezt is, mert a honvéd nevelő- és képző-intézetek alapitásával megadta a módot arra, hogy a katonai pályára készülő ifjuság magyar intézetekben sajátithassa el a hadi tudományokat, s mint kifejlett önálló férfiu, lépjen a hadsereg kötelékébe.

Mi tartja tehát mégis vissza az ifjuságot a katonai pályától ma, mikor a létért való küzdelem minden pályán még ma is nehéz, sőt egyre nehezebbé válik, a katonai pályán ellenben a fizetésemelés türhetőbb állapotot biztosit.

Immár magyar nevelőintézetek tárt kapui várják az ifjuságot, hogy jórészt ingyen neveljék az előkelő tiszti pályára, hol maga erejéből magasra emelkedhetik s mégis évről évre fájdalommal tapasztaljuk a megdöbbentő tényt, hogy a Ludovika Akadémia növendékeinek számát betölteni nem képes.

Kétszer irt már a honvédelmi miniszter a Ludovika Akadémiára pályázatot, két iskolaévben kellett volna már 50—50 ifjut felvenni az intézet kebelébe: fájdalom, az eredmény a várakozást egyszer sem egitette ki. A törvényhozás nemes szándéka tehát, hogy magyar nemzeti intézményekben nevelt tisztekkel foglaltassa el a hadsereg vezérletében ama teret, mely a nemzetet a véradó arányában megilleti: hajótörést szenvedett.

állhatta, hogy félvállról, csak ugy foghegyről vissza ne szóljon:

— Isten áldja Kenderesi uram, megfogadom a szavát, hazamegyek, kiálszom a mámoromat, de jusson eszébe, hogy én mondtam és ha kell esküt teszek rája, hogy senki másé, enyém lesz a lánya.

És azzal odahagyta a szobát.

Az utczaajtóban találkozott Magdával, jött a felső bótból. Hirtelen megfogta a leány kezét és halkan sugta:

— Jere le estére első harangszóra a füzesbe — a nagy odvas fához.

— Várlak!

Kenderesi Magda a fejével intett és besietett a kiskapun.

— Este van...

Mély csend a faluban, alszik minden ember; dolgozott most pihen.

A hold világa árnyékot vet, egy sugár termetre, amint elfordul a falu végén le a Tisza felé.

A kakasos toronyban megkondul a harang — estimára, Kenderesi Magda meggyorsitja lépteit. Jól ismeri a járást, a nagy füzfánál letér balra egy mellékösvényre; igy hamarább éri az odvast. Farkas Jóska ott áll már a vén csonka fűznél panyokára vetett czifra rózsás szürbe.

— Isten hozott Kenderesi Magda!

— Magam is igyekeztem, miért hivott kelmed?

— Ma van esztendeje, hogy itt e fánál megesküdtél nekem, hogy az enyém leszel, tartod-e a szavad, nem kényszeritelek.

— Az Istenért, miért beszél igy kelmed, tudja, hogy szeretem.

— Szeretsz?! Jó ha szeretsz légy enyém, kövess, jer velem oda ahova én megyek.

Farkas Jóska elindult lefelé a füzesbe, intett Magdának, hogy kövesse. Szó nélkül ballagtak egész a Tiszáig.

Kicsi lélekvesztő állt előttük kihuzva a partra. Némán beleültek, régen is igy szokták; el-el ladikaztak holdvilágos este szerelmesen, galambmódra, turbékolva, dallikózva lefelé a vizen — egész a malomig.

Másképen történt most, a kezdet se olyan volt. Felfelé evezett Farkas Jóska és mind távolabb, messzebb a darvarasi parttól. Mintha az esze se lett volna helyén, egyenesen a Turi Karta örvénynek tartott.

Farkas Jóska törte meg a csendet.

— Nem is kérded Magda, hova evezek?

— Minek is kérdeném? Megmondtam kelmednek, szivesen követem bárhova, bármibe; megmondtam ezerszer, igazán szeretem.

— Hazudik a nyelved, Kenderesi Magda!

— Isten a tanum, igaz amit mondok.

— Hazudol, nem szeretsz, nem is szerettél soha. Mi is volna rajtam szeretni való, hiszen fajnabb is csinosabb is a jegyző ur. Vagy azt hiszed nem tudom, amit mindenki tud, hogy maholnap jegyzőné tésnasszony lesz belőled. Hitszegő, gyatra vagy, ámitottál, csaltál, hejh' de nem csalsz tovább.

Két izmos kar mélyen vágta az evezőt a vizbe, hatalmas loescsanás; haladt a sajka, alig volt már pár lépésre a Turi Kata örvénytől.

Őrült ez az ember, hogy még most se tér ki a biztos halálnak, csak halad előre! Lázba égett arcza, szája tajtékot vert, őrülten sziszegte:

— Nem is véded magad, Kenderesi Magda jegyzőné asszonyság?

— Nem védem magamat, nincs is rá szükségem. Kiadtam az utját nyiltan a jegyzőnek, hogy nem leszek az övé. Megmondtam kelmednek sokszor, hogy szeretem és magáé leszek apám ellenére.

A csónak előbbre suhant a vizen, ott állt már a halál küszöbén.....

— Igazat beszélsz, vagy álmodom Magda? Kiadtad az utját nyiltan a jegyzőnek, feleségem leszel apád ellenére?... Igaz lenne mindez?...

A hatalmas ember megragadta az evezőt, élni, menekülni akart; izmos karjain kidagadtak az erek, végső erejét megfeszitve küzdött az árral.

— Élni, élni! susogta és még egyszer indult harczba a halál ellen.

A Turi Kata örvény szélső fodra megkapta a könnyü sajkát, berántotta az örvény közepébe és akik az imént még kaczérkodtak a halállal, kétségbeesve menekülnének, de hasztalan.

Borzalmas jajt, halk sikoly követ, utána csend, méla halotti csend.

* * *

Simon Véra néni akit talál, mindenkinek elmondja, hogy nagy ujság van a faluban. Farkas Jóska virradóra négy fogatos hintón elszöktette Kenderesi Magdát. Tulajdon szemeivel látta, hogy a kürei országutnak tartottak.

Felvégesi lányok ugy éneklik, hogy a szerelmesek a Tiszának mentek. Szent András éjjelén ott látni őket a tulsó part hosszában, dalolva, csónakon.

Csak a mindenttudó szőke Tisza hallgat hiven megőrzi a szenvedő vizek titkát, csendben, lomhán, méltósággal hömpölyög tova....

Annak oka, hogy a nemzet ifjusága a hadi pályat még most sem keresi, nem lehet más, mint vagy kihalt a nemzet géniuszából a harczi erények kultusza s a magyar, melyet annyi istenadta tulajdonság tett a hadi pályára kiválóan alkalmassá, ősi erényeiben teljesen megfogyatkozva, a züllés lejtőjére jutott, vagy hogy nem lévén még az ifjuság kellőképpen tájékoztatva az uj honvéd nevelő-intézetek s különösen a Ludovika Akadémiának a bécsujhelyi akadémiával immár azonos szervezetéről, azokat nem ismeri s igy nem is keresheti.

Az elsőt tagadván, az utóbbit kell elfogadnunk.

A Budapesten alapitott M. kir. honvéd Ludovika Akadémia jelen szervezetében első rangu katonai nevelő és képző intézet, mely keblébe évenkint ötven 17 - 20 éves olyan ifjut fogad, ki a középiskola nyolczadik osztályát elvégezte s az intézetben a felvételi vizsgát megállotta.

A rendszeresitett helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék benlakó, kiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes vagy fizetéses helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesit.

A katonai neveles három évig tart, melyből a növendék kivánságához képest honvédség vagy közös hadseregbe a hadnagyi rendfokozatban léphet be, még pedig, miután az intézet ugy a gyalogsági, mint a lovassági szolgálatra egyformán kiképezte: akár egyik, akár a másik fegyvernemhez.

Az akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segiti az ifjut, a kinek aztán 20 21 éves korában évente 2400—2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nálaazt az alapot is, mely a tisztet a hadi iskola eredményes hallgatására képesiti, nyitva áll előtte az ut a vezérkarba s ezzel a legmagasabb rendfokozathoz.

Ha már most az tekintjük, hogy más pályán csak 25 - 28 éves korában, sok anyagi áldozat árán csekély kezdő fizetésel juthat kevésbbé fényes állásba az ifju, s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelezettsége alól meg nem szabadul, ez pedig nemcsak hogy a választotta pályaelérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is kovetel tőle, továbbá hogy a szolgálati kötelezettség hosszu tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, háboruba vonulnia: éppen nem érthető te hát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják élethivatásul.

Vajjon oly nagy sulylyal nehezedik e az összehasonlító mérték serpenyőjébe a a kényelemszeretet, hogy teljesen lenyomja a kötelességek sulyát?

A Ludovika Akadémiáról 32 illusztrációval bővitett ismertetés jelent meg, mely az intézet alapitásáról, fejlődéstörténetéről mostani szervezetéről, berendezéséről és működéséről, a rendszeresitett alapitványos helyekről, továbbá a pályázatok és felvétel körüli eljárásról mindenkinek tekintetben kimerito tájékozást nyujt. Az érdeklődők a füzetet az akademia parancsnokságnál 1 koronáért megszerezhetik.

HIREK.

— **Tiszteettel kérjük** vidéki hátralékos előfizetőinket, a hátralékok mielőbbi beküldésére. Mindazokat is kérjük erre, akik a hatralékot egy-egy lappéldány visszaküldésével szeretnék kiegyenliteni, de a lapot kezdettől fogva büszgesen elfogadtak.

— **Gyászrovat.** Hübner Hermán, szombathelyi takarékpénztari könyvvelő, rövid betegeskedés után szerdán éjjel Abbaziaban, hova orvosai üdülni küldték, 40 éves korában elhunyt. Halálát nagyszámu rokonság siratja. A megboldogultban dr. Géfin Lajosné és özv. Gáyer Gyuláné urnők fivérüket gyászoljak. Az elhunyt holttetemét Szombathelyre szallitották és ott helyezik örök nyugalomra.

Kérelem Lapunk baratait, olvasóinkat és levelezőinket kérjük, a náluk előforduló és hirlapi közlésre érdemes hireknek mentől gyakorabb beküldésére.

— **Vasuti menetrendet** mellékelünk legközelebbi lapszamunkhoz, e menetrendre hirdetéseket esütörtökig elfogadunk.

— **Eredeti ajánlat.** Rosenberg Lajos, a vbukott kis-czelli takarékpénztár szomoru hirü igazgatoja, mint azt mar lapunkban megirtuk, Amerikában élvezi az arany szabadságot s talán ma már a lapok altal emlegetett, kolozsvári Vörös nevü urral egyetemben elsőrangu szállodatulajdonos. Ugy a napi, mint a heti sajtó elég bő kommentarral kisérte Rosenberg ur Amerikába való vitorázását es a sajtó egyhangulag pálczát tört a kir. Curia ama határozata felett, amely határozat szerint Rosenberg Lajost, a milliós sikkasztást elkövetett bankigazgatót, szabadlábra helyezte, mig néhány szaz vagy ezer forintot elsikkasztó bünösök egy évig, sőt több ideig is vizsgálati fogsagban vannak. Valamennyi lapot s igy bennünket is lefőzött t. laptársunk, a Sárváron megjelenő „Sárvárvidéki Hirlap" a Rosenberg lajosra vonatkozó kritikit illetőleg. Nevezett laptársunk hosszabb czikket ir Rosenberg szökéséről és a czikk irója nem kevesebbet óhajt, mint azt, hogy Rosenberg Lajost közköltségen hozzák haza Amerikából s e czélra a czikkiró maga 5 koronával megnyitja a gyüjtést is. Alig hisszük, hogy t. laptársunk a szükséges összeget összebirja hozni, azt pedig meg kevésbbe hisszük, hogy Rosenberg urat Amerikaban megtaláják, még ha a hazahozatalra szükséges pénz együtt lenne, illetve összegyülne is. Ha Rosenberg Lajosnak itthon, hol a sikkasztást elkövette, voltak utegyengetői a szabad hazaba, higyje el a t. laptárs, Amerikában bizonyára vannak olyan ölelő karok akik Rosenberget ott maradásra birják legalább addig, — amig büne el nem évül.

— **Bérmálási körut.** István Vilmos dr., felszentelt püspök e héten esütörtökön kezdte meg bérmakörutját a körmendi járásban A bérmakörut junius hó 4-én ér véget.

Hatvan százalékot fizet ki a Kemenesaljai Közgazdasagi Hitelbank a vagyonbukott kis-czelli takarékpénztárnál érdekelt hitelezőknek és betevőknek a csőd egyezmény értelmében. Egy százalékot von le az intézet ügyvédi költség czimen. Igy a felek a Rosenberg féle csaladi bankból 1 frt helyett 60 krt kapnak, a többit Rosenberg—Riedt urak végták zsebre.

— **A szerelmes vigécz.** A mult vasárnap csinos kis botránynak voltak tanui azok, kik a kis-czelli vasuti étterem első osztályában voltak a déli órákban K. helybeli kereskedő nővérével bemenve az étterembe, egy asztalnál telepedtek le, melyhez egy utazó-vigécz is odakerült valahogy A vigécz ur anélkül, hogy a vigéczeknél szokásos első szavakat: vieleicht stöhre ich sie (talán alkalmatlan vagyok), elmondta volna a vele egy asztalnál ülő kereskedőhöz és nővéréhez, minden bevezetés nélkül gyors ismeretséget szandékozván kötni a kereskedő nővérével, élénken fisérozta és sikamlós szavakat ejtett ki. Ezt észrevéve K. kereskedő, a vigécz urat hamarosan nyakon legyintette, amit a vigécz igen röstelvén, összekapott megtámadójával s igy a viaskodó felektől ugy kellett elválasztani A vigécz ur a legközelebbi vonattal elutazott.

Szerencsétlenül járt napszámosok Benczik József sarvári, Németh János dömölki napszámosok a mult szombaton a kis-czelli bukott takarékpénztár csődtömegétől, a sárvári takarékpénztár által megvett nagy Wertheim-szekrény el-

[illegible] folytán a Wertheim szekrény reájuk esett Benczik bordacsont törést és tüdősérülést szenvedett A lapota sulyos, bár az orvosok biznak felgyógyulásában. Németh csupán lábsérülést szenvedett. Mindkét munkás a kis-czelli kórházban fekszik.

— **Pályázáti hirdetmény** A Kis-Czeli—Kemenesaljai közkórház igazgatósága az elhalálozás folytán megüresedett kórház-gondnoki allas betöltésére lapunk mai szamában pályázatot hirdet. A kórház-gondnok javadalmazása stb. a hirdetményben olvasható.

— **Országos vásár** volt esütörtökön Ságon melyen élénk nagy forgalom volt

— **Tüzoltó egyl** gyülés a városházánál. Nagyon is itt az idő, hogy végre e tekintetben valami történik, mert valóságos szégyen Kis-Czellre, hogy nincs tüzoltósága Hogy mily nagy szukség van Czellben tüzoltóságra, a legutóbbi tüzeset alkalmaval eléggé kitünt. Ha a vasuti tüzoltóság Kelemen Tivadar allomás főnök vezetése alatt oly gyorsan ott nem terem a tüznél, több mint bizonyos, hogy a tüz tovább terjed.

Templom tolvaj Jendrics Endre, Jendrics Ferencz janosházai takacs 13 éves fia, feltörte a jánosházai r. kath. templom perselyét és elsajátitotta annak tartalmát, 64 fillért. Korán kezdi, ha igy folytatja, még nagyra viszi.

— **Az elöljáróság** figyelmébe ajánljuk a Gyarmati téri akáczást. Nagyon üdvös volna sodnyai bekeriteni és néhany padot elhelyezni ott. Nem is sokba kerül és szépitészeti szempontból is kivánatos volna az akáczást bekeriteni.

— **Italmérők érdeke.** Tudvalevőleg az uj italmérési törvény értelmében mindazon szatócsoknak, akik italmérést is akarnak gyakorolni, czélra teljesen a szatócsboltból elkülönitett helyiséget kell, hogy nyissanak. A miniszter az ország különböző részeiből érkezett jelentések alapján most egy uj módositó rendeletet adott ki, melyben megengedi, hogy a szatócsüzlet és az italmérési helyiség egy összekötő ajtóval látssék el, azonban az utczára csak ugy, mint eddig, két bejáró ajtót kell nyitni. E csekély módositást is bizonyára általános örömmel fogadják az érdekelt szatócsok, kiknek korlátolt viszonyaira a külön helyiség alkalmazása nyomasztólag nehezedett.

— **Iparkiállitás.** A hon ipar támogatására a fővárosban kiallitást rendeztek hazai ipartermékekből Ha e szép és érdekes kiállitást megtekintjük, azonnal szembeötlik Deutsch F. Károly czég fényes, remek kiallitása A legutóbbi divat szerint készült öltönyeit jó izlés, művészies finomság jellemzi ugy anyagra, mint kidolgozásra nézve. A kereskedelmi miniszter maga is elismerését fejezte ki Deutsch F. Károly czég főnöke előtt, különösen megnyerte tetszését e czég által életbe léptetett ruhabérleti rendszer, mely rövid idő alatt oly nagy népszerüségre tett szert és a legelőkelőbb urak veszik igénybe. — Figyelemreméltó Mme Lebowitsch és Tarsa czég mellfüzőgyártmanyainak bemutatása, gazdag változatossagu bel- és külföldi, legujabb szabásu mintákkal, fényüzési és közönséges használatra szánt mellfüzők. Mindezeket kiváló izlés, szakértelem disz jellemzik Maga Hegedüs Sándor is nagy tetszéssel fogadta e jó hirnévnek örvendő czég kiállitását. Különben a jó bornak nem kell czégér. Sok érdekes látnivalója van még a kiállitásnak, de részletekbe nem bocsájtkozhatunk.

— **A népszámlálás elrendelése.** Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz melyben az 1900 évi népszámlálás megejtésére hararidőül 1901. jan 1—10-ig terjedő időt határozza meg s az általános intézkedések megtételére szólitja fel a törvényhatóságokat. Az 1900. évi népszámlálásról szóló 1899. évi XLIII t.-cz. 3. §-a értelmében a községek és városokat az 1900. évi népszámlálás alkalmaból a következő kiadások fogjak terhelni: irodai kiadások, a szamláló biztosok dija csomagolási és szállitási dijai a népszámlálasi anyagnak a központi statisztikai hivatalhoz. Ez okból figyelmezteti a miniszter a törvényhatóságokat, hogy mar most tekintettel legyenek a varosoknak és községeknek az 1901. évi költségvetési előirányzataban a varhato népszámlálási kiadásokra A rendelethez mellékelve egy utasitás is a népszamlálás megejtésére vonatkozólag Ezen utasitás szerint a népszámlálás megejtése 6 köznapon tut nem terjedhet. Minden törvényhatóság területén levő kozségek azonban egy szamláló kerületté nem alakithatók. Szamláló biztosoknak kinevezhetők: tanitók, tanarok, lelkészek, ny. hivatalnokok, értelmesebb gazdák — stb — de a körjegyzők, anyakönyvvezetők, orvosok lehetőleg mellőztessenek. Tanitók kötelesek a számláló biztosi megbizatásnak eleget tenni tartozunk. A [illegible] fokozatban vannak megalapitva, I. dij 3, II. dij 4, III. dij 5 IV. dij 6 koronaban van megállapitva.

— **Nélkülözhetetlen házigyógyszer** a Pserhofer féle vértisztitó labdacsok, melyek számtalan bajnal a leggyorsabban és biztosabban hatnak A leghiresebb orvosok is ajánlják a nehéz emésztés, gyomorbaj, kólika, ideges fejfájas, sápkor stb betegségeknél. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha allandóan készletben tartja e labdacsokat melyek szamtalan esetben csodás hatasuaknak bizonyultak, 1 tekeres, mely 6 doboz, a 15 labdacs 1 05 frt. A pénz előzetes beküldése utan 1 tekeres 1 25 frtért, 2 tekereset 2 30 frtért, 3 tekereset 3 35 frtért küld bérmentve Pserhofer J. gyógyszertara Bécs, I Singerstrasse 15.

— **Eladó** egy drb 17 soros, teljesen uj, soha használatban nem volt Hungária sorvetőgép. Vet 4 sortávolságra. Ára 125 frt. Megtekinthető a gép Rosenheim Ferencz lakatosmesternél Kis Czell.

Fényképészet. Hartmann Henrik. előnyösen ismert bécsi fényképész ki városunkat minden évben felkeresi, a legközelebbi napokban megérkezik és pár heten keresztül fényképészeti felvételeket fog eszközölni. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— Elado kocsi. Egy teljesen jókarban levő elegans hajtókocsi azonnal eladó. Megtekinthető a tulajdonos: Buziási Eisenstädter Sándor urnál O. Asszonyfán

Magyar általános kötanyaggyár

SCHOTTOLA BERNÓ

műszaki központi üzlet

BUDAPEST,

Fonciére-palota, Andrássy-ut és Váczi-körut sarkan.

Legjobb minőségben, gyári áron szállít: gőzcséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket. Gummi- és asbestgyártmányok-tömítések, olajok, zsiradékok, olajozók, kenőszelencék, dobsinek, gép- és varrószijak, csapágyak, csapágyfémek, vizmutatók, fecskemérők-szerszámok, vizmentes ponyvák, locomobil, gőzcséplő, kazal, repczeponyvák, gabonaszákok. „Első segély" kötszerkrények a miniszteri rendelet szerint berendezve, stb. stb.

Az osztr.-magy. „Thermohor"-vállalat vezérképviselete és főraktára Magyarországon.

Mi a Thermophor?! A Thermophor oly kristályjegeczű vegyi anyaggal töltött különféle alaku közhasználati és gyógyászati eszköz, mely a meleget a kivánt hőfokban egyenletesen és állandóan 6, 8, sőt 10 órán át 16—57 fokig és visszamenőleg megtartja.

A közhasználatban mint ágymelegitő, lábmelegitő, de [illegible] — ott a hot üvegen táplált csecsemő van — ugyszintén ásványvis egyenletes hőfokban való tartasnál — megbesülhetetlen. A gyógyászat terén hiitnő szolgálatot tesz mint borogató compress — mint Thermophormasság. Sokoldalusságánál fogva a therm alanja is változó, igy vistartási czélnak falra akasztható reservoir, therm.-lavoir, therm.-irrigatour, therm. has-, láb- és ágymelegitő therm. tejmelegitő és therm a vagina számára. A Thermophor-kezelése egyszerű, szakismeretet nem igényel és a czélszerűség által is elsajátitható — anyaga árulmatlan és elpusztithatlan.

Árakkal ellátott Therm. árjegyzékemet, ugyszintén műszaki és sebészeti árjegyzékemet az érdeklődő feleknek rendelkezésére bocsajtom.

Eladó bor.

Kitünő minőségü, valódi tisztán kezelt uj és ó Ság hegyi borokat 56 litertől kezdve 30, 40, 50 kr. literenkénti áron ajánl és

Altstädter József

borkereskedő KIS CZELL

Ifj. REICH IMRE

SZOBA-, CZIMFESTŐ- ÉS MÁZOLÓ

KIS-CZELL

Ferencz-József-utcza.

Elvállal minden a szoba czimfestészethez tartozó munkákat u. m.: templom, terem, czim stb festését jutányos mérsékelt áron s kezeskedik csinos és izléses kivitelről.

Különös figyelmébe ajánlja a t. közönségnek uj szeczessziós szoba fal mintáit. Költségvetéssel készséggel szolgál.

A t. közönség szives támogatását kérve maradtam

tisztelettel

Ifj. REICH IMRE

szoba, czimfestő és mázoló

KIS-CZELL.

Pályázati hirdetmény.

A ulirott kórház igazgatóság a betöltendő **gondnoki** állára ezennel pályázatot hirdet. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezüleg irt folyamodványukat **f évi május hó 31-ének délutáni 2 óráig** Dr. Király János urhoz, mint a kórház bizottság elnökéhez nyujtsák be.

Javadalmazása egyenlőre évi 400 korona.

Megválasztott tartozik az irodai munkákat u m. a könyvelést, levelezést és számadás-elkészitését végezni és 1200 azaz ezerkétszáz korona biztositék mint [illegible] letenni.

Kis-Czell, 1900. május 21.

Kis-Czell—Kemenesaljai közkórház igazgatósága.

Leszállitott árak!

MOLNÁR LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

KIS-CZELL (»Korona«-szálloda átellenében).

ÁRJEGYZÉK.

Ezüst dupla fedelü remontoir óra	6.— frtól feljebb
„ szimpla „ „ „	4.50 „ „
Nickel remontoir dupla fedeles óra	5.— 6.— 8.— frtig
„ „ szimpla „ „	3.50. — 5.50 „
Inga óra 8 napban felhuzandó	10.— —16.— „
„ „ 2 sulylyal	14.— frtól feljebb
Ébresztő óra	2.— jobbf. 2.50
Schwarczvaldi fali óra faszámlappal	2.50, — 3.— frtig
„ porczell. számlap.	3.50. — 4.— „
„ „ „ óval rámával	3.— — 4.— „
Ezüst óralánczok (13 próbás)	1.80 frttól feljebb
Valódi Nickel óralánc lóggóval	80 krajczár
Ezüst gyürü	35, 40, 50 kr.
Ezüst lencsefüggők páronkint	35 krajczár
„ fuggők más alakban	50 krtól feljebb
Legfinomabb arany lencsefüggő páronk.	1.80 — 2.50 frtig
„ „ függő más alakban	3 frttól feljebb

Oraüveg 15 kr., perczmutató 10 kr., óramutató 15 krajczár. óratok 18 kr.

Minden az órás és ékszerész szakmába vágó tárgyak, melyek ezen árjegyzékben felsorolva nincsenek, mindenkor raktáromon találhatók nagy választékban a legjutányosabb áron. Mindennemü óra és ékszerek javitását a legolcsóbbárakon eszközlöm teljes **jótallas** mellett. Törött ezüstöt és aranyat a legmagasabb napi árakon veszek és bárminemü ékszert becserélek. Tessek egy próba rendelvénynyel szerencséltetni és megtetszik győződni óráim versenyképes olcsóságáról.

Tisztelettel

MOLNÁR LAJOS,

órás és ékszerész K.-Czell.

Raktáron van is.

Leszállitott árak!

Eladó ház.

Kis Czellben, a Sörház utczában eladó a Schlopsi-féle ház, mely áll négy lakásból és hozzá kert is van.:

ára 2400 korona.

Venni szándékozók bővebb értesitést nyerhetnek a tulajdonosnál és a »Kis-Czell és Vidéke« kiadóhivatalában.

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben, 1900.